

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 15 marca 2022 r.

Poz. 352

UCHWAŁA SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 marca 2022 r.

w sprawie uczczenia setnej rocznicy urodzin Józefa Szajny

W dniu 13 marca 2022 roku mija setna rocznica urodzin Józefa Szajny – malarza, scenografa, reżysera, twórcy nowatorskich przedstawień teatralnych, głównego reprezentanta nurtu zwanego teatrem narracji plastycznej.

Na dzieła tego wybitnego artysty, który przez niemal cztery lata był więźniem obozów koncentracyjnych Auschwitz i Buchenwald, silny wpływ wywarły przeżycia obozowe. Motyw ten był obecny w Jego rysunkach i spektaklach. Józef Szajna krytycznie oceniał współczesną cywilizację. Na sztukę nałożył obowiązek sprostania doświadczeniom XX wieku. W Jego twórczości świat to gigantyczne śmietnisko, a człowiek to karykatura boskiego stworzenia, pozbawiona indywidualności postać z tłumu, kierująca się prymitywnymi odruchami i pierwotnym instynktem. Dzieła Józefa Szajny świadczą o poczuciu nietrwałości życia i wartości, zwłaszcza piękna, odsłaniają procesy rozpadu cywilizacji. Artysta poddawał weryfikacji tworzone przez ludzi utopie, iluzje i idee.

Główny akcent kładł na ekspresję wizualną. W swoim teatrze najważniejszą rolę przyznawał znakowi plastycznemu: rozbudowanej scenografii i, często groteskowo powiększonemu, rekwizytowi. Ta idea teatru narracji plastycznej, której realizację rozpoczął w Teatrze Ludowym w Nowej Hucie jako scenograf i dyrektor, została w pełni rozwinięta w Teatrze Studio, którym kierował w latach 1971–1982. W autorskich spektaklach łączył on nasycony osobistymi refleksjami literacki tekst z wizjonerską organizacją przestrzeni scenicznej i niesztampową, intensywną, ekspresyjną grą aktorów.

Twórczość Józefa Szajny została doceniona w Polsce i na świecie, o czym świadczą liczne nagrody i wyróżnienia. Otrzymał Światową Nagrodę Kulturalną Centro Studi e Ricerche delle Nazioni w Salsomaggiore, nagrodę Oscar d'Italia 1985 Accademii d'Europa w Calvatone oraz nagrodę Koryfeusz Scenografii Polskiej.

Jego prace znajdują się w zbiorach największych polskich muzeów, a także w Muzeum Miasta Bochum, Muzeum Historii Niemiec w Bonn, Muzeum Buchenwald, Narodowym Muzeum Sztuki w Osace, Muzeum Sztuk Pięknych im. A.S. Puszkina w Moskwie, Muzeum Yad Vashem w Jerozolimie, Accademii Italia delle Arti e del Lavoro w Salsomaggiore, Galerii d'Arte Cortina w Mediolanie oraz w zbiorach prywatnych.

W setną rocznicę urodzin Józefa Szajny Senat Rzeczypospolitej Polskiej przypomina Jego niezwykłą twórczość oraz czci pamięć tego wybitnego artysty.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *T. Grodzki*